SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCVI. No. 87. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 11, 1989 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го ТРАВНЯ 1989 Ч. 87. РІК XCVI

Внук Б. Антоненка-Дадидовича перебуває на лікуванні у Вашінґтоні

Вашінґтон. — У четвер, 6-го квітня ц.р., у супроводі своєї матері прибув до Вашінґтону на лікування молодий, талановитий письменник, внук письменника Бориса Антоненка-Давидовича — Олесь Тимошенко.

На думку спеціялістів, Олесь заразився радіяцією після Чорнобильської катастрофи і за посередництвом письменника Юрія Щербака та за допомогою відомого американського спеціяліста д-ра Роберта Ґейла був зразу після прибуття до Вашінґтону прийнятий на лікування у відомому Крайовому інституті здоров'я.

О. Тимошенко

Олесь Тимошенко народився 12-го листопада 1968 року в Києві. Його батько — письменник Борис Тимошенко, а мати Ярина — бібліотекар.

У 13 років життя, Олесь захопився театром і кіно. Займався в драматичному гуртку. Зацікавився режисурою і сценарним мистецтвом. Після закінчення середньої школи він отримав акторську освіту в театральній студії при Театрі ім. І. Франка. В 16 років почав писати і виконувати пісні. На цей час припадають його перші письменницькі спроби — писання коротких оповідань (одно з них поміщене на ст. 2 цього числа).

Кілька днів після чорнобильської катастрофи Олесь попав під дощ у Києві і в жовтні того ж 1986 року почав тяжко хворіти. Від того часу перейшов 17 лікувань у найкращих клініках й інститутах Києва і Москви, але все лікування було безрезультатне. Його визнали інвалідом першої категорії і він отримував пенсію, з якої й жив.

У лютому цього року його мати почала шукати допомоги за кордоном. І так він опинився у Вашінґтоні під опікою визначних американських спеціялістів у ділянці захворювань радіяцією. Вкоротці мати повертається в Україну, а Олесь залишається у Вашінґтоні сповнений вірою і надією на повне видужання.

Бажаючі можуть писати до Олеся на таку адресу: Oles Tymoshenko, 6202 Carnegie Dr., West Bethesda, Md. 20817.

Українські політичні партії розглядають актуальні проблеми

С. Бавнд Брук, Н.Дж. — В минулу суботу, 6-го березня ц.р., тут в одній із заль Центру Української Культури відбулася чергова сесія Конференції Українських Політичних Партій і організацій (КУППО). Приявними були представники ОУН, УРДП, УНДОг, Сел. Партії, УДРуху і Ради Прихильників УНР, разом 16 осіб. Запрошеним гостем з Торонто, Канада, був голова ІСНО Павло Дорожинський. Запрошений голова Закордонного Представництва Гельсінкської Спілки Микола Руденко не міг прибути, бо виїхав до Европи. Ввічливим листом виправдав свою неприявність голова Організації Гетьманців-Державників д-р Б.Коваль.

Голова КУППО, д-р Зенон Городтський, який весь час проводив, згадав на вступі, що саме тепер, літом 1989 року, минає 10 років від заснування КУППО. В інформаційній доповіді він дав нарис діяльности та завдань цієї спільної клітини партій і організацій. КУППО — це форум для дискусій і шукання висновків та синтез у зв'язку з актуальними проблемами української дійсности в Україні та діяспорі. КУППО визнає ЗП УГС і УАКРаду. Вислано численні меморіяли та листи до Білого Дому й Конґресу. На доказ доповідач пред'явив кілька копій внесених меморіялів. У керівних американських державних колах КУППО зробило собі вже добре ім'я, чого доказом є негайне потвердження секретатіятом Білого Дому згаданих звернень. Зокрема зголошено обширний меморіял про Чорнобиль, за що отримано подяку. Втримується зв'язок з рухом спротиву у Польщі. Була активна участь у Гельсінкських конференціях у Мадриді і Відні. Від січня 1987 року береться участь у видаванні неперіодичного різномовного журналу малого формату „Акорд" — два числа вийшли українською мовою. За 10 років існування КУППО постав чималий архів документів.

Голова ПУН — Микола Плавюк виголосив доповідь на тему „До завдань української визвольної політики в сучасну пору". Шестисторінковий машинопис тієї доповіді отримали приявні з просьбою подати свої завваги, щоб на тій основі можна скласти певну заяву. У своїй доповіді М. Плавюк заторкнув низку найважливіших фактів, проблем сучасної дійсности в СССР взагалі та зокрема в Україні. Проаналізував додатні і від'ємні сторінки реформ Ґорбачова, вказав на необережні виступи деяких українських часописів у вільному світі, які шкодять українській справі. Підкреслив конечність координації дій, щоб не дублювати ті самі акції з витратою енергії і гроша.

Після короткої перерви на полуденок, у другій частині нарад д-р З. Городиський подав інформації про остаточний успіх трьох і піврічних заходів, щоб довести до консолідації українських політичних сил на базі Державного Центру на чужині. Після розв'язання Української Національної Ради 7-го березня 1978 року відбулися 8-ма і 9-та сесії УНРади, які затвердили докорінні зміни тексту Тимчасового закону про Державний Центр з 10-го червня 1948 року. Недавно, після довгих і затяжних розмов, вдалося дійти до зговорення на форумі Консолідаційної комісії, яку покликав був до життя Президент Микола Лівицький. Базою консолідації стало порозуміння щодо нових змін у Тимчасовому законі. 10-та сконсолідована вже сесія УНРади відбудеться 17-19-го червня ц.р. Переведено вже вибори із виборного сектора, але ще не всі партії, учасники сесії, зголосили своїх делеґатів. 10-та сесія УНРади відбудеться в одній із великих заль Центру Української Культури у С. Бавнд Бруку, збудованого з ініціятиви і заходами Митрополита Мстислава.

Наради КУППО відбувалися у дружній і діловій атмосфері.

Преторія має намір поліпшити відносини з Москвою

Йоганнесбурґ. — Як заявило південноафриканське радіо, Преторії слід розвивати торговельні зв'язки зі східнім бльоком як противага західньому економічному бойкоту. Згідно з зауваженням аґентства Ассошіейтед Пресс, ця передача Південноафриканської радіокорпорації знаменує собою поворот зовнішньої політики Преторії, викликаний дипломатичними ініціятивами Міхаїла Ґорбачова.

Як пише кореспондент АП Дейвид Крері, „тактика Ґорбачова змусила Південну Африку переглянути свою давню точку зору на Москву як на свого заклятого ворога, який інспірує тотальний наступ негритянських партизанів на білий уряд Південно-Африканської Республіки з метою його скинення".

Останнім часом СССР і ПАР об'єднали зусилля в справі перетворення в життя пляну, за яким Намібія дістає незалежність. Преторія також висловила задоволення з приводу совєтських заяв про те, що зміни у ПАР повинні носити мирний, а не насильницький характер. Як говориться у вказаній передачі південноафриканського радіо, „судячи з усього, СССР визнав факт, що ПАР є реґіональною державою на півдні Африки. ПАР зі своєї сторони, визнає той факт, що СССР встановив свою присутність на півдні африканського континенту, хоч той і не входить у традиційну сферу совєтського впливу". Тому взаємодія між двома країнами „неминуча, а в деяких відносинах і плодотворна".

У передачі сказано, що ПАР може поширити торговельні відносини з країнами східнього бльоку, не сходячи при цьому зі свого становища, вважаючи, що „комунізм жахливий". Розширення цих зв'язків набуває особливого значення перед обличчям західніх економічних санкцій.

Минулого тижня у ПАР побував перший совєтський дипломат від 1956 року, коли Москва і Преторія розірвали дипломатичні відносини. Кейптавн відвідав Вячеслав Устинов, який прибув туди разом з американськими, анґольськими і кубинськими представниками для нагляду за ходом виконання угоди про надання незалежности Намібії і виведення кубинського офіційного корпусу з Анґолі. Совєтський дипломат заявив, що Москва не відновить відносин з ПАР, поки та не покінчить з апартеїдом і не надасть громадської рівноправности неритянській більшости.

Коментуючи цю заяву, південноафриканське радіо зауважило: „Будучи християнською країною, ПАР, у свою чергу, таврує пригнічення, що його зазнають національні меншини при комунізмі".

ЗАКІНЧИЛАСЯ КАР'ЄРА Я. КАДАРА

Будапешт. — На пленумі Центрального комітету Мадярської соціялістичної робітничої (комуністичної) партії, який закінчив тут працю, прийнято рішення позбавити Яноша Кадара президентського поста і вивести його із складу ЦК. Таким чином завершилася політична кар'єра людини, яка очолювала комуністичну партію і уряд країни від 1956 року, коли совєтська армія потопила в крові мадярську революцію, і до травня 1988 року, коли крісло партійного керівника зайняв Кароль Ґрос. Я. Кадар все ще залишався на символічному пості президента і зберігав за собою місце в Центральному комітеті партії. Тепер його позбули і цього.

Довгі роки Я. Кадар вважався найбільш „ліберальним" партійним керівником у комуністичних країнах Східньої Европи. Йому приписують майже головну ролю в „лібералізації" Мадярщини. Однак останніми роками мадярські партійні чиновники нової формації прийшли до висновку, що Кадар є однією з головних перешкод на шляху відновлення багатопартійної системи та інших інституцій, притаманних демократичному суспільству.

У нинішніх партійних керівників появився і формальний привід позбутися Яноша Кадара. 76-річний колишній лідер тяжко хворий, мабуть, на рака легенів. Його усунення зі всіх постів в очах населення країни в цьому випадку виглядає цілком логічним.

На останньому пленумі ЦК було вирішено запровадити так звану робітничу міліцію до складу реґулярної армії. Міліції була створена органами мадярської державної безпеки після придушення революції 1956 року і спочатку займалася переважно організацією репресій проти вільнодумців. Пізніше її роля звелася до охорони членів уряду, а також партійних і державних установ.

Вшанують пам'ять Г. Китастого

Дітройт. — У суботу, 14-го жовтня ц.р., в залі Гантер коледжу в Ню Йорку, о год. 7:30 вечора відбудеться святочний концерт для відзначення п'ятої річниці смерти св.п. Григорія Китастого.

Програма концерту складатиметься із творів та обробок Китастого у виконанні збірного ансамблю молодих бандуристів з Північної Америки та Капеля Бандуристів ім.Тараса Шевченка.

Наступного дня буде відслужена Панахида та відбудеться посвячення надгробного пам'ятника на цвинтарі Св. Андрія у Бавнд Бруку, Н.Дж.

Річниця смерти Г.Т.Китастого була в дні 6-го квітня ц.р. В цей час відслужено Панахиди в різних осередках української діяспори що можна вважати початком періоду відзначування його славної пам'яти. Наукова комісія при Товаристві Українських Бандуристів готовить спеціяльне видання музики Г. Китастого для кобзарської молоді. Також кобзарські табори цього літа: у Мюнхені від 17-го до 29-го липня; на одумівській оселі „Україна" в Лондоні, Онт., від 30-го липня до 13-го серпня; та на оселі Всіх Святих УПЦ у Емлентоні, Па. від 13-го до 27-го серпня будуть присвячені пам'яті довголітнього вчителя кобзарського мистецтва.

Вищезгаданий концерт і посвячення пам'ятника будуть завершенням вшанування пам'яти визначного композитора, довголітнього керівника Капелі Бандуристів ім. Тараса Шевченка, та вчителя і духового батька кобзарської молоді в діяспорі.

СВЯЧЕНЕ І ФЕСТИВАЛЬ В ГАНТЕРІ

Гантер, Н. Й. — Парафія церкви св. Івана Хрестителя в Гантері влаштовує в неділю, 14-го травня ц.р., Свячене, а в суботу і неділю 8-го і 9-го липня ц.р. Український фестин, на який запрошує любителів Гантеру із ЗСА і Канади відбути в цей час вакації в „Гантерських Карпатах".

Громада Філядельфії відзначить 60-річчя ОУН

Філядельфія, Па. (М.Б.). — Тут в суботу, 29-го квітня 1989 р. в Українському Освітньо-Культурному Центрі в пополудневих годинах відбулося засідання Президії громадського комітету, завданням якого є підготовити відзначення 60-річчя створення ОУН і 80-річчя з дня народження провідника цієї ОУН сл.п. Степана Бандери. Засідання відкрив і ним проводив голова громадського комітету Миколам Бачара. Рішено ці дві великі дати відзначити святочною Академією і Богослуженням в українських церквах в наміренню українського народу в неділю, 15-го жовтня ц.р. Святкова Академія відбудеться цього ж дня у відновленій залі Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії в пополудневих годинах.

Святочне слово виголосить молодий політичний і громадський діяч д-р Аскольд Лозинський з Ню Йорку, а до участи у мистецькій частині запрошено філядельфійський хор „Прометей" під керівництвом маестра Михайла Длябоги і фортепіяновому супроводі піяністки Ірини Пелех-Зварич.

Крайовий Комітет Тисячоліття відбуде пленарне засідання

Ню Йорк. — Крайовий Комітет Тисячоліття Християнства в Україні відбуде своє пленарне засідання у суботу, 10-го червня ц.р., в год. 11-ій ранку, у будинку Українського Освітньо-Культурного Центру у Філядельфії. Це буде одно з найважніших засідань комітету.

Голова Президії комітету, при помочі Ділового Комітету, запросив всі його складові частини взяти у ньому участь: членів Почесної Президії — голів Церков Блаженнішого Митрополита Мстислава, Митрополита Стефана Сулика і пастора Олексу Р. Гарбузюка від Євангельського Об'єднання, цілу Президію, яка складається з двох представників від кожної крайової церковної і світської організації. Діловий Комітет, Контрольну комісію та представників від стейтових, метрополітальних та місцевих комітетів чи колишніх їх голів.

Програма засідання включає: звіт голови, голів всіх комісій та канцелярії Ділового Комітету з проробленої праці і всіх фінансів від початку існування комітету аж до часу цього засідання, звіт Контрольної комісії, обговорення звітів плену-

(Закінчення на стор. 4)

ЗАБАВА В ПАССЕЙКУ

Пассейк, Н.Дж. — Організація Оборони Лемківщини, Відділ 3-ій влаштовує в суботу, 13-го травня ц.р., о год. 9-ій вечора весняну забаву. Забава відбуватиметься тут в Українській Централі, 240 Говп аве., а до танців приграватиме оркестра „Чарівні очі". Столики замовляти можна, телефонуючи на число: (201) 772-3344.

„Рятуймо козацькі могили"

Джерзі Си્ті, Н.Дж. — Під таким заголовком надходять тривожні вістки з України про затоплення водою славних козацьких могил на Волині, під Берестечком. Велика історія козацьких часів загрожена на цілковите знищення. Ось що діється на Волині в Рівенській області.

Поблизу міста Рівне діє велика атомова електростанція, тепер там працює три реактори, а в стадії будови є четвертий. При кінці цього року четвертий реактор має бути готовий і пущений в рух. На охолодження теперішніх трьох атомових реакторів електростанції беруть воду з річки Стир. На три реактори води зі Стиру наразі вистачає, за заявою головного інженера В.М.Боднаренка, але якщо буде пущено четвертий реактор атомної електростанції, води не буде вистачати. Як заявляє інженер В.М.Боднаренко, вже є зроблені пляни висипати на річці греблю, щоб затримати воду. Далі інженер В.М.Боднаренко заявляє, що плянується дальша розбудова електростанції, будуватимуться ще два реактори, ч. 5 і ч. 6. Якщо здійснити заплановані проєкти та побудувати таку греблю, тоді буде затоплено 2,500 гектарів найкращої плодючої землі, будуть загрожені декілька сіл. Під затоплення підпадає історія козацької доби, козацькі могили під Берестечком, разом з двома церквами, які стоять на території козацьких могил. На цьому місці, в 1651 році Гетьман Богдан Хмельницький розгромив польську королівську армію. На полях того бою поховані всі ті, що загинули. Кілька останніх років там працювала експедиція археологів. Археологи знайшли багато унікальних речей; як шаблі, пістолі, гаківниці, кулі, комплекти похідної гетьманської канцелярії, похідної церкви та інші історичні цінності. Всі ці експонати зложені в Музеї козацьких могил в селі Пляшева. Питання скільки ще таких історичних експонатів лежить під землею не викопаних, не буде вияснено, якщо вони будуть затоплені водою, бо ніхто вже більше не зможе робити історичних експедицій. Пропаде унікальна історія козацьких часів, пропаде музей героїчної слави, пропадуть церкви, пропаде історія для майбутніх поколінь.

В згаданих околицях, є ще інші історичні поховання, які підлягають під затоплення. Це село Вербень, де виявлено величезні поховання з тих часів, або в селі Коритне, де теж виявлено великі поховання козацьких воїнів.

Діячі української культури і Спілки Письменників України в місті Рівне широко розгорнули діяльність під гаслами „Рятуйте нашу святиню!", „Борімось поборемо!" Вони домагаються, чому досі не виявлено стану радіяційної ситуації на Рівенщині, чому це окутано таємницею? Чому ми й досі вдаємо, ніби після чорнобильської катастрофи не було радіоактивних опадів у наших північних районах? Чому, наприклад, громадськість і досі не знає, до якого часу в північні райони Рівенщини завозитиметься молоко з південних районів. Як повідомляє рівенська обласна газета „Зміна", понад 100,000 людей підписали протест проти місцевих бюрократів.

Ось що пише письменник Євген Шморгун з Рівного в газеті „Зміна": „Великий поет Т.Г.Шевченко, 175-річний ювілей якого відзначає в цьому році весь світ, писав про поле Берестецької битви: „Почорніло я зелене, та за вашу волю". Невже нам не болить, яка саме доля уготована полю ратного і духовного подвигу наших предків. Не промовчимо, давайте скажемо своє слово. Скажемо сьогодні, бо завтра буде запізно. Чекаємо ваших листів. І хай усіх осіяє велика віра Кобзаря: „Борітеся — поборете!"

У СВІТІ

МАДЯРСЬКЕ РАДІО передало в суботу, 6-го травня ц.р., текст відозви прем'єр-міністра Імре Надя, яку він виголосив у 1956 році після отримання повідомлення про вступ у Будапешт совєтських танків. Звертаючись до голів держав усього світу, І. Надь заявив тоді, що „загарбники намагаються скинути законний і демократичний уряд республіки". Минулої п'ятниці на симпозіюмі мадярських істориків член ЦК Мадярської соціялістичної робітничої партії Марія Ормос представила архівні документи, які свідчать про те, що колишній голова партії Янош Кадар брав особисту участь у затриманні Надя, пізніше повішеного совєтськими катами.

У СТАТТІ, НАДРУКОВАНІЙ в політичному тижневику „Новое Время", колишній голова Президії Верховної Ради СССР Андрей Ґромико настоює на необхідности збереження колгоспно-радгоспної системи поряд з новими формами сільськогосподарської діяльности. Ґромико назвав роки насильної колективізації „кривавою сторінкою совєтської історії", додавши при цьому, що ця „сторінка вже перевернута". Кореспондент аґентства Ассошієйтед Пресс відзначає подібність висловлювань Ґромика і становища члена Політбюра Єґора Ліґачова.

ОДИН З АСИСТЕНТІВ першого секретаря Мадярської соціялістичної робітничої (комуністичної) партії Кароля Ґроса повідомив, що президент ЗСА Джордж Буш під час поїздки по країнах Західньої Европи, заплянованої на кінець травня, відвідає Будапешт. „Для мене, сказав пізніше Ґрос, — буде великим задоволенням і великою честю прийняти Президента, з яким я вже давно знайомий". Мадярський лідер далі „розшифрував", що він має на увазі під задоволенням від візити Буша. Мадярщина має надію дістати від американських банків велику позику на пільгових умовах. Як відомо, Буш також відвідає Польщу.

ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ республіканської Комуністичної партії задовільнив колективну „просьбу" 22 своїх членів про резиґнацію або за станом здоров'я, або у зв'язку з тим, що деякі з них не проживають на території Естонії. Таке формулювання є зручною формою реорганізації ЦК, в якому націоналістичні елементи становлять досить впливову групу. Цікаво, що з ЦК виведений колишній перший секретар естонської компартії Карль Вайно. За словами співробітника міністерства закордонних справ Естонії Валлє Фельдмана, Комуністична партія Естонії не користується в республіці ні повагою, ні популярністю. Недавні опитування громадської думки показали, що Народний фронт підтримують коло половини естонців, а Комуністична партія дістала схвалення лише сімох відсотків опитаних.

СОВЄТСЬКА АМБАСАДА в Кабулі повідомила, що минулого тижня афганську столицю відвідав заступник міністра оборони генерал армії Валентин Вареннїков. У Кабулі Вареннїков зустрівся з головою просовєтського режиму Наджібуллою, міністром оборони Шахнавазом Танаєм та іншими афганськими воєначальниками. Коментуючи візиту Вареннікова, американські кореспонденти в Кабулі підкреслюють, що амбасада СССР нічого не повідомила про зміст переговорів, які генерал вів зі своїми афганськими підлеглими. Деякі газети пишуть, що афганські керівники просили Вареннікова про дальшу доставу зброї і боєприпасів. Не виключено, що совєтський генерал картав Наджібуллу і його прибічників за невмілe використання совєтських ракет „Скад" кляси „земля-земля". Ця ракета може знищувати ціль на віддалі 200 миль. Маріонетковий режим використовує їх для обстрілу позицій муджагедінів поза Кабульом. Недавно така ракета знищила школу в місті Ґазні (85 миль від столиці), вбивши 60 школярів і поранивши десятки дітей. Про цей випадок кабульський уряд не сказав ні слова.

В АМЕРИЦІ

КОЛИШНІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ президент Джиммі Картер заявив у понеділок вечором, 8-го травня ц.р., що в Панамі вибори були пошахровані і то за допомогою війська в користь кандидатів підтримуваних генералом Мануелем Норієґою. Дж. Картер перебував у Панамі під час виборів, як провідник міжнародної комісії, яка мала слідкувати за правильністю переведення виборів. „Уряд виграв вибори шахрайством й тим самим ограбив громадян Панами з їхнього законного права", — сказав Дж. Картер перед кореспондентами засобів масової інформації, додаючи, що він надіється, що цілий світ гостро зареаґує та осудить диктатора, який обікрав і обманув свій власний народ.

З УВАГИ НА ВЕЛИКЕ ЧИСЛО небезпечного наближення до себе літаків в повітрі витрачено великі суми гроша на винахід такої апаратури, яка б могла заздалегідь попереджати чи два об'єкти зближаються до себе на небезпечну віддаль. Тому коли Федеральне управління летунства подало до відома, що кінчає перевірку саме такого інструменту, який зможе заздалегідь попереджати про надходячу небезпеку у повітрі для літаків, то багато осіб, що в той чи інший спосіб пов'язані з летунською індустрією зраділи такою вісткою. Коли цей, інструмент буде одобрено, тоді всі пасажирські літаки будуть мусіли забезпечитися такими інструментами до кінця 1991 року.

ГУБЕРНАТОР НЮЙОРКСЬКОГО стейту Маріо Квомо, у своїй промові перед міською асоціяцією правників в Ню Йорку, розмалював застрашаючу картину злочинств у місті, а тоді представив свої пропозиції як поборювати зріст злочинств, наркоманства та інших кримінальних переступлень закону. Одначе, як твердять відповідальні за ці ділянки міські чиновники, губернатор М. Квомо ні разу не висловився ясно про те, хто і звідкіля покриє кошти ним пропонованих плянів.

ВИКОРИСТОВУЮЧИ КРАЩІ політичні відносини між своїми країнами, американські та совєтські вчені міжпростірних наук без шуму і розголосу спільно вивчають та досліджують планети. Це вперше совєтські вчені беруть участь в американських планетарних дослідах теперішньої місії радаро-топографічного судна „Маґеллана", який якраз тепер є в дорозі на Венеру. Американські вчені заявили, що різного рода дані, які їм подали совєтські науковці зі своїх недавніх полетів на Венеру, дуже допомогли у підготові радаро-топографічного сателіта „Маґеллана" до його специфічних завдань у зніманні фотоподібних зображень Венери. Науковці з обидвох країн і навіть їх уряди погоджуються з тим, що такі спільні дії можуть бути початком більш довірочних наукових співдій, а не як досі, коли кожна країна старалася оповити таєничістю досліди своїх міжпростірних полетів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Subscription 1 year — $40.00 6 months — $22.00 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00 Change of address — $1.00 Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:

Svoboda 30 Montgomery Street Jersey City N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Проблема Олівера Норта

Після восьмитижневої судової розправи і після дев'ятиденних нарад лава присяжних звільнила Олівера Норта з дев'ятьох точок акту обвинувачення та засудила за провини, названі у трьох точках. Оборона і сам Норт заявили, що зголосять відклик до вищої інстанції. Присуд заповіджений на першу половину липня. Справа буде тягнутися ще дальші місяці, а то й, може, роки. Зрештою, вона вже тягнеться від 1985 року, коли Конґрес почав розглядати так звану Іран-контра аферу та заанґажував для розгляду цієї справи „спеціяльного прокуратора". Цей розгляд „скандалу", який насправді не був ніяким скандалом, коштує вже державі (податчикам), — мільйони долярів.

У пречисленних усних і друкованих коментарях на тему цієї афери можна було почути твердження, що Олівер Норт є „жертовним козлом". Так, він став жертовним козлом, але не „злочинів" чи „провин" інших осіб з державної верхівки, а сутополітичної кампанії, що її ліберально-демократична більшість Палати Репрезентантів повела проти консервативно-республіканського президента Роналда Реґена. З уваги на минулорічні осінні вибори — суд над Нортом відклали на час після виборів. Коли ж вибори промостили шлях до Білого Дому знову республіканському президентові, відновлено партійно-політичну кампанію й Олівер Норт опинився на лаві обвинувачених.

Олівер Норт — це колишній підполковник, нагороджений кількома медалями за хоробрість у В'єтнамській війні, — його покликали були на заступника голови Крайової Ради Безпеки. Переслухування його в Конґресі обернулось вістрям проти його обвинувачів: він став найпопулярнішою людиною в американському суспільстві і люди признавали правду президентові Реґенові, що Норт — національний герой. І коли прокуратор на тому останньому суді прирівняв його до Гітлера, то цим, мабуть, допоміг Нортові, що лава присяжних звільнила його від дев'яти точок акту обвинувачення щодо найповажніших „злочинів". Нортові закидали, що він, діючи від Ради Крайової Безпеки, був головною фігурою у „протизаконному" продажу транспорту зброї Іранові і що отримані з того продажу гроші передав „борцям за свободу" в Нікараґуа, — всупереч припиненню Конґресом дальших субвенцій оцим „контрас". Офіційно державна верхівка заперечувала, наче би той продаж зброї був своєрідним окупом за схоплених в Ливані десяток американських громадян звеличниками іранського аятолли Хомейні. Але коли б навіть так було, то де тут якесь зло? І чи правду казав Роналд Реґен, що бувають ситуації, в яких треба йти на риск та й що не можна було розголошувати цієї історії, бо це було б пошкодило „закладникам".

Ворожа Білому Домові та його республіканському мешканцеві демократична більшість в Конґресі не прийняла до відома арґументів Президента й інших державних діячів. Скомпромітувати Роналда Реґена не вдалося і він до кінця своєї другої канденції втішався великою популярністю. Але жертовним козлом став Олівер Норт, хоробрий вояк, простолінійний і цілим серцем-душею патріот своєї країни. Кампанія проти нього й формальне обвинувачення його у 12-ти „злочинах" примусило його виступити з армії, де він міг зробити ще блискучу кар'єру. Це одна з болячок американської внутрішньої політичної ситуації й американського судочинства. Говориться про карний кодекс, але насправді використовується карний кодекс для партійно-політичної ігри. Олівер Норт не перша жертва цієї ігри. Ричарда Ніксона зацькували так, що мусів зректися президентури. Тому в Західній Европі не розуміють тих трагічних ігор. І тут нам важко зрозуміти їх та ще важче виправдати.

ПРЕДСТАВНИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ пакистанської північнозахідньої прикордонної провінції повідомили, що минулого четверга рано два афганські військові літаки заглибилися у повітряний простір Пакістану більш як на 100 кілометрів і бомбардували табір втікачів Гамбіля. В результаті бомбардування загинули троє і були поранені 16 афганців. Прямим ударом однієї з бомб знищені шість домів. Очікують, що уряд Пакістану виступить з рішучим протестом проти порушення його повітряних кордонів. Режим Наджібулли в свою чергу обвинувачує Ісламабад у постійному порушенні Женевських угод, попереджуючи, що війна може поширитися на територію Пакістану.

Левко Лук'яненко

ЩО ДАЛІ? — НАША МЕТА

(З України продістався на Захід трактат Левка Лук'яненка, голови Української Гельсінкської Спілки, п. н. „Що далі — наша мета". Внизу передруковуємо кінець 6-го розділу за редакцією УЦІС).

Україна — це країна смутку і жалю, країна, де найбільше люблять свободу і найменше знають її. Україна — це країна найбільшої відданости і любови до рідного краю і чорної зради його, країна дотепного гумору і безмежної тужливої пісні. Болить наша душа і немає такого українського серця, що не здригнулося б від пісні, не забилося б, не заквилило б в ніжному тремтінні. А то підхопить вона душу в козацькому спогаді і понесе думку в люто-шалений вихор завзятого бою за волю, за долю... Чи полине в жаль за втрату, як ось в тужливо розлогій пісні за Мазепу:

З полтавського бою
розбитий гетьман,
Біжить одинокий Мазепа.
Кругом тільки тиша та
білий туман
Безкрайого дикого степа...

І цю пісню намагаються вороги знищити, закопати в землю, а разом з нею вирвати з нас душу і жбурнути нас в небуття. Називали нас малоросами. Нас із нашим національним ім'ям вже майже закопали у землю і стали іменувати „совєтським народом".

Та ні, ми ж не в труні! І щоб не бути в ній — у тім наша мета.

Створення Українського Народного Руху за Перебудову та Товариства Рідної Мови ім. Шевченка — знаменні кроки на шляху формування українських патріотичних структур національного маштабу. Перехід від несвободи України до свободи буде поступовий, за допомогою реорганізації державних структур та й витіснення із системи управління старих перевертнів національно свідомими людьми.

Якою ми бачимо Україну?

Розп'ятою, сплюндрованою, зрусифікованою, розтерзаною. За цей стан дорікають нам наші пращури, що в свій час не дали згинути Україні. Докори мучать не тільки наші душі. Вони мучать душі багатьох людей і, в першу чергу, творчу інтеліґенцію, письменників. Користаючись із демократизації і гласности, вони почали бити в сполох, аби врятувати руїну...

Якою є Україна?

Розчавлена і принижена на всіх вітрах. Та вона, слава Богу, ще ніколи не була знищена. У ній завжди жеврів здоровий дух національного самоутвердження і прагнення до незалежного державного існування. І доказ цього не тільки в тому факті, що вервечка політичних в'язнів-самостійників у московських конц таборах ніколи не переривалася, впродовж усіх 70 років окупації. Доказ цього в репліках простих людей на адресу окупантів, жартів, приказок, глузувань, посмішок на зразок саркастичного тосту „Хай живе москаль на Україні".

Якщо дозрівання народу до здатности керувати самим собою, без чужого проводирства, є природний процес, то у вищезгаданих явищах знаходимо вияв цієї проґресивної тенденції. У ній прообраз сподіваного майбуття.

Як же УГС, посідаючи передове місце в справі відродження України, може дозволити собі не виправдати надій цих людей і стати своєю програмою поруч з письменниками та іншими патріотичними людьми офіційної системи? Ми не рівні з ними! Ми 12 років йшли попереду них. Так, невже демократизація сп'янила наші голови так, що ми ладні опуститися на щабель нижче і замінити свій жовто-блакитний прапор на якийсь зовсім чужий?

Перебудова і розвиток національно-визвольних рухів в інших союзних республіках висувають перед Україною необхідність зформувати — поряд з культурно-просвітянськими та українізаторськими течіями — і такої течії, що поставила собі за мету вихід України зі складу Союзу ССР і створення незалежної республіки. Цього чекає частина українців на Україні і всі чотири мільйони української діяспори. Цього чекають від України Естонія, Латвія, Вірменія, Грузія і невеличкий національно-свідомий прошарок Білорусії. Цього чекає від України весь демократичний світ.

Невже ж ми, хто став на прю з імперією зла вже давно, в нових умовах спасуємо і скотимося до рівня Спілки Письменників України?

Пам'ять померлих в Кучино побратимів не пробачить нам запаморочення від бурхливости теперішнього життя. Вони загинули, а прапор не кинули додолу, вони нам його передали. Ми теж не будемо вічно жити, але доки живемо, хай не здригнеться прапор в наших руках і жадні коливання суспільних хвиль хай не затьмарять ясної ідеї національної незалежности.

Сам інстинкт індивідуального самозбереження штовхає нас до відокремлення від Росії, бо, прагнучи до світового панування, поставила весь світ на грань катастрофи. В Україні інші національні інтереси. Україна не має імперських амбіцій, їй не треба чужі землі і країни. Вихід із Союзу виведе Україну з російської військової системи і тим самим з-під можливого удару. Ми і так понад два сторіччя змушені були проливати свою кров не за свої національні інтереси, а в російських загарбницьких війнах. Годі вже! Послухаймо нашого мудрого Франка:

Не пора, не пора, не пора
Москалеві, ляхові
служить!
Довершилась України
кривда стара,
Нам пора для України
жить!

Задля збереження нашої землі і самих нас від можливих ударів атомної зброї — геть від Москви!

Ідея самостійної України вже не одне сторіччя видається за найбільший злочин. Для Російської імперії це справді найнебезпечніший

(Закінчення на стор. 4)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЗУСТРІЧІ З ДІТЬМИ НАШОГО НАРОДУ

Із зацікавленням прочитала я статтю Володимира Барагури „Ми з України, чи „Ми українці?" („Свобода" з 17-го лютого ц. р.), яка порушує все актуальну тему становища вільних українців до мистецьких груп, які приїжджають на Захід з підсовєтської України. З багатьма думками автора я погоджуюся, одначе його завваги мене настільки стурбували, що я рішила публічно з ним не погодитись.

Стаття починається цитатою Гомера „Боюся данайців, навіть коли приносять дари". Дома казали „вовка боятись, в ліс не ходити". Якщо ми боїмося зустрічі з людьми з сучасної України, щоб вони, бува, не пошкодили існуючому в нашій уяві, а не в реальному житті, українському народові, то звичайно треба їх боятися і з ними не контактуватись.

У мене такого страху нема. Майже на всі виступи мистецьких груп чи поодиноких мистців, я ходила і дітей своїх водила. Мені хотілось, щоб мої діти, яким ми уможливлювали відвідини американської опери, балету, театру, концертів симфонічної оркестри, побачили також виступи українських професійних груп.

Можу ствердити, що це не мало на них поганого впливу, радше навпаки: вони завжди гордились і гордяться їхнім українським походженням, добре говорять по-українському та як заходить потреба, боронять позицію української мови там, де вона є загрожена.

Концерт Д. Гнатюка, про якого згадує шановний автор, ще й досі є в моїй пам'яті. Моїх маленьких дітей пильнував мій тато, бо хотів, щоб я почула Д. Гнатюка. Перед входом до Карнеґі Голл якийсь пан вручив мені летючку із закликом бойкотувати концерт та з інформаціями про Великий голод. Його пригадка про голод була мені зайва — мій 57-літній дід та 17-літній дядько тоді згинули, так, що про голод мої батьки і я завжди пам'ятаємо.

Епізод, про який розповідає з огірченням В. Барагура, як то патріотична українська публіка міста Ню Йорку домагалася, щоб Гнатюк заспівав „Гетьмани, гетьмани", а він замість того заспівав „Із сиром пироги". Під час співу пісні мимо волі очі заходили сльозами... Мені пригадалась розповідь мого батька, яку він часто повторював. Після устабілізовання совєтської влади на Полтавщині в 1920-их роках, в місті Гадячі, товариство „Просвіта", яке ще тоді толерувала влада, та головою якого був мій батько, влаштувала концерт, на який з'явилося багато представників нової влади. Програму концерту допомогла уложити Олена Пчілка. Одним з виконавців програми був мій батько, який мав чудовий баритон. Після закінчення його виступу публіка, оплескуючи, почала домагатися, щоб він заспівав „Гетьмани, гетьмани" і це домагання не припинялося, навіть як впала куртина. З допомогою прийшла Олена Пчілка. Вона сказала татові співати вимагаючу пісню, замінюючи слова „оживуть гетьмани" словами „оживуть селяни", а слова „блисне булава" замінити на „...засяє зоря". Чим керувалася Олена Пчілка, даючи таку пораду — мені не відомо. Припускаю, вона турбувалась більше за долю виконавця пісні, як за хвилеве задоволення публіки. Я знаю, що заміна слів врятувала життя мого тата під час пізніших чисток в Україні.

Я сиділа, слухала виконання жартівливої пісні і думала про тата, як він почувався в подібній ситуації майже 50 років рому. Я зовсім не мала жалю до Д. Гнатюка, що він співав не ту пісню, яку хотілося б почути, одну з улюблених пісень мого тата. Радше мені було жаль Гнатюка, що ми змушуємо його кривити душею.

Питання ким є виконавці мистецьких ансамблів, що приїздять з України і їх діти нашого народу, „діти Щербицького", чи „діти народів наших недругів", на мою думку, не є суттєвим. Напевно є одні, другі і треті. В одному я є певна, що між нами є свідомі діти нашого народу. Якщо до них ми не виявимо нашої прихильности, навіть коли ми не знаємо хто з них до цієї категорії належить, то хто це зробить, німець, москаль? Де мають вони знайти „щире серце і слово ласкаве", де мають знайти приятеля, якщо не між своїми братами? На хвилину уявім собі в їхній ситуації і там в Україні вони зазнають переслідувань за те, що вони не забули, „чиї вони діти", а тут на Заході бачать бойкот і ворожість з нашого боку, то усвідомимо собі, що образа на нас та тихий біль серця є їхнім щоденним супровідником. Хочу додати, що у мене нема ворожнечі до молодих „дітей народів — наших недругів". Мені хочеться кожному з них подякувати за чудовий показ українського танку для чужого глядача. Мене дивує, чому люди, які старанно пікетують українські групи, ніколи не пікетують російських груп. Певно керуються ідеєю „бий свій свого, щоб чужий і духу боявся".

Автор в кінці статті висловлює тривогу, що тепер з України прибувають люди, а ми не маємо розвідчого апарату, щоб перевірити, хто вони. Ті, що приїжджають з України тепер потребують перш за все нашої помочі, а не ще одної перевірки. Коли вже потрібно такого апарату, то для того, щоб придивилися на вчинки кожного з нас, чи ці вчинки приносять користь для нашого народу, чи шкоду, хто з нас належить до дітей свого народу, а хто до „дітей Щербицького". А між нами є одні і другі.

Алла Легка-Герець

Олбані, Н. Й.

Христина Ференцевич

„УКРАЇНА: КРИТИЧНА РЕСПУБЛІКА"

II.

У наслідок цього виникають різнорідні групи, що в основному пропаґують куди менші зв'язки з Москвою. Не зважаючи на те, що „націоналіст" уважається поганим словом в Україні, все ж таки воно найкраще характеризує стремління таких груп, як Український Народний Рух за підтримку перебудови, натаврований Щербицьким, як протисовєтський. Вимоги цієї групи — це свобідне плекання рідної культури — включно з визнанням української мови, як офіційною мовою республіки та економічна незалежність. Кандидати, що їх запропонував народ не були допущені на листи й це призвело до оскаржень і закидів, що комуністи шахрують у виборчій процедурі. „Ми вимагаємо більшої участи в будуванні своєї будуччини" заявив перед кореспондентами Богдан Горинь „партія не іде в крок з нашими потребами".

Ці невдоволення донеслися і до М. Ґорбачова, коли він перебував на відвідинах у Львові, не зважаючи на це, що кордони поліції не допускали нікого незапрошеного. Деякі громадяни пробилися близько і їхні вигуки можна було чути, коли передавано новинки на екранах телевізії, але ніде на новинках не сказано було про те, що Б. Гориня та інших поарештовано і затримано перед приїздом М. Горбачова до Львова.

Кореспондент наводить ще інші приклади ось тих рідкісних, а все ж таки нових проблисків перебудови, це приклад львівської родини Володимира Олиняка, фабричного робітника його дружини Лілії, що працює книговодом на цій же фабриці, 18-літньої дочки Ірини її чоловіка та малого немовляти, які живуть в трикімнатній квартирі, до котрої належить ще й їхній син і брат Юліян, що під цю пору служить у війську на Мадярщині. Рідня Олиняка тим замітна, що вони є власниками „справді революційних документів", тобто цінних паперів, що визнають їх частинними власниками фабрики, в котрій працює Володимир з Лілею. Це справді небуденне потягнення і, — як висловилися самі Олиняки, миспочатку цього зовсім не розуміли, але коли отримали перші відсотки, то все почало набирати значіння.

Ще інші приклади наводить кореспондент про початки всякого роду кооперативних підприємств, зокрема у Львівській області. Одначе на запит його про оптимізм у його починах, відповідь, — каже кореспондент, — майже всюди однакова „так і ні". Ця непевність глибоко закорінена в Україні з уваги на попередні спроби, хоч в порівнянні до теперішніх вони дуже мінімальні; попередньо спроби ці були гостро ліквідовані.

Усе ж таки в одному є певність, як в Україні так і в інших місцях просторої совєтської країни, що „М. Ґорбачов розпряг незбагненні сили зміни і завтра, таки буде інакшим. Як інакшим і як скоро, ніхто не може відповісти. Навіть сам Ґорбачов".

З уваги на появу цієї статті в наступному числі цього ж таки журналу „Ю. Ес Ньюз енд Ворлд Ріпорт" з датою 17-го квітня ц. р. вміщено два листи читачів у зв'язку з цією статею. Цікивим є те, що ці обидва листи написали неукраїнці. В першому з них Силвія Маґнуссен з Лонґ Біч у Каліфорнії підкреслює те, що слово „націоналіст" уважають поганим хіба тільки росіяни на Україні, які, там живучи, бояться цього вислову, як вогню бо чують, що за словом може дійти й до деяких змін. Тоді, що зробить Совєтський Союз чи пак Росія без природних багатств України — не виживе.

У другому листі Гемптон Данлеп з Ню Порт Біч у Каліфорнії пише, що недавно повернувся з подорожі по СССР, де спостерігав недавні вибори. Він сверджує, що демонстрації були дозволені, якщо візьметься до уваги неважливі речі, але коли мова про права людини чи свободу думки, справи виглядали цілком інакше. Коли на демонстрації були присутні західні кореспонденти і фотографи все було гаразд, а тільки вони відходили, демонстрантів поліція забирала й не випускала по кілька днів. Найбільше жорстоку поведінку, що він спостеріг, була в Україні перед приїздом туди на відвідини М. Ґорбачова. Там передбачених демонстрантів і так званих заворушників спокою дослівно схоплювано з вулиць й притримувано під арештом на протязі кількох днів. Чи можна це назвати демократизацією? „З власного досвіду і спостережень, — пише Г. Данлеп, — мушу ствердити, що куди більше пишеться про гласність і перебудову, як уводиться її у життя".

Олесь Тимошенко

СПЕКТАКЛЬ

ОПОВІДАННЯ

(Автор оповідання „Спектакль", Олесь Тимошенко, внук Бориса Антоненка-Давидовича. Тепер він перебуває у ЗСА, лікуючи недугу, що її спричинила аварія у Чорнобилі. — Ред.).

Сонце повільно піднімалось все вище й вище. Освітлені дахи будинків навколо, наче величні золоті кораблі, впливали в новий день. Але сама площа ще тонула у вогкій сірості вранішнього повітря. Воно було в'язке і важке... Та, поступово, в міру виростання золотих кораблів-будинків, воно легшало й прозорішало. Сірість танула.

Внизу все вирувало. Площа була залита народом. Тисячоголосий гамір підіймався в осіннє небо і там танув. Репродуктори надривались від маршів і урочистої музики. Час від часу весь цей гамір перекривали короткі й чіткі команди. Важко було дихати... Важко було слухати... І зовсім не хотілось думати...

Сьогодні ми йшли на війну... Сьогодні ми, вісімнадцятилітні, ще не солдати, а вже й не цивільні, — прощались. Прощались зі своїми рідними, прощались, зі своїм мирним життям, прощалися з минулим...

Сьогодні на цій площі відбувався спектакль — страшний спектакль: прощання і проводів...

Помостом для нього служив мокрий від дощу асфальт, кулісами — навколишні будинки, а декораціями — почуття... На цьому спектаклі всі одночасно були і виконавцями, і глядачами. Всі квитки було продано...

Ми, призовники, в старому, але теплому лахмітті, з рюкзаками за плечима, — грали невмирущих. Ми сміялися й жартували, збираючись невеликими купками, весело горланили під гітару пісні. Ніхто з нас не плакав. Всі були бадьорі і веселі. Комусь же треба воювати. А куль і вибухів ми не боїмось... А оскільки молоді, то й загинути взагалі не можемо, тому що таке неможливо. Ми усміхалися до своїх рідних, заспокоюючи їх. Але на душі було якось важко.

Та й батьки вдавали, що все гаразд. Що вони з чистою совістю проводжають нас у цю тяжку дорогу. Що вони вірять нам і будуть чекати. Що все буде гаразд. Всі намагаються усміхатись. Лиш матері час від часу не витримують і заливаються гіркими сльозами. І очі чомусь у всіх страшні — і в нас, і в них...

Моторошний спектакль... Волосся стає дибки від цього видовища...

Ми йдемо, знаючи, що половина з нас не вернеться. Але не так боїмося смерти, як боляче за рідних. Ми не хочемо завдавати їм болю.

Вони ж залишаються, оскільки таки мають залишитись. Хоча кожен з них ладен сам собою затулити рідну дитину від смерти. Вберегти...

Але нічого не можна змінити. Все вирішено остаточно й чітко: ми йдемо, вони залишаються.

Серед цього ґрандіозного гамору стою і я.

Я молодий і здоровий. Впевнений у собі і в своїх силах. У всякому випадку хочу здатися таким.

Я усміхаючись пригортаю до себе ридаючу матір, гладжу її по чорнявому волоссю і щось шепочу на вухо. Навпроти стоїть батько. Він теж видавлює з себе усмішку, важку і вимушену... Щось каже, але, видно, й сам не зовсім вірить у свої слова... Якби була можливість щось змінити, він би пішов замість мене. Поклав би своє життя, аби вберегти мене від смерти... Це — точно.

Мені нестерпно важко дивитися в його переповнені болем очі. Вони волають від безсилля... Немає цим очам втіхи...

Я раптом ясно розумію, відчуваю якимось додатковим почуттям, що вже не вернусь... Що це мої останні дні... Що бачу свого батька востаннє, востаннє пригортаю до грудей таку рідну мамину голівку...

Якась страшна машина зрушила з місця і нестримно набирає швидкість, зупинити її вже неможливо...

Тепер наші з батьком очі зустрічаються, і їх зойк на одній ноті піднімається в небо...

Але це всередині, а зовні... Зовні все спокійно. Все так, як треба... Ми обидва усміхаємось один одному й верземо якусь нісенітницю. Спектакль триває...

Та ось цю важку, тортурну гру обриває чітка команда. Нас шикують у колону.

Вся площа вирує і метушиться. То тут, то там здіймається жіночий плач. Колона ділить площу навпіл. Нарешті, після переклички, наперед виходить полковник і починає виголошувати промову. Але вона гола якась, штучна і не доходить до серця. Всі похмуро дивляться повз полковника, вишукуючи в натовпі своїх рідних.

Льозунґи полковника легко летять повз вуха, не зачіпаючи в душі нічого. Це, мабуть, тому, що нікому не потрібні. Мабуть... А чи потрібно взагалі це все комусь? Якщо так, то кому? Кому? Покажіть нам його... Виставіть перед нами отак і хай пояснить, навіщо це йому, для чого. Хай пояснить. Хай... Бо трохи не вкладається. Щось трішки не сходиться... Майже все зрозуміло, але трішки десь не так. Ледь-ледь, але не так...

Може, ми ще молоді й дурні. Дечого, може, ще зовсім не розуміємо. До дечого ще не доросли. То ви нам поясніть, розтлумачте. Але так це зробіть, так переконайте, щоб жодна наша клітина, жодна частка нашої душі не протестувала. Щоб ми цілком, всім, всім своїм нутром були — за!

А так щось трохи не вкладається... Щось неспокійно... Нема впевнености. Є видимість упевнености, а самої впевнености нема. Ну хоч трісни, але всередині нема. Чогось бракує. Чого? А біс його знає, чого...

Все ж таки, те щось, таке маленьке й недосконале, здатне майже повністю підточити й розвалити моноліт впевнености. Отак раз — і нема. Нема й не було. А що ж залишилось? Сама видимість. Та й та натягнута. Отак...

Неспокійно на душі. Якось тривожно й неспокійно...

Нарешті полковник дає команду. Колона чітко повертається праворуч і невлад починає крокувати.

І в цю мить я бачу над людською стіною голову свого батька... Він волає очима до неба й ридає... Ридає й молиться... Мій батько-атеїст, молиться... Молиться...

• • •

Тут я прокинувся, весь залитий потом... Важко дихаючи, я не відразу прийшов до тями. Не одразу збагнув, що це був всього-на-всього сон. Моторошний! І що зі мною насправді все гаразд, вже давно нема ніякої війни, і дорога на фронт мені не загрожує. Але все одно на душі було важко і млосно. Чомусь нестерпно нило під лопаткою... Перед моїм внутрішнім зором все ще стояли волаючі батькові очі...

ШЕВЧЕНКІВСЬКІ ЧИТАННЯ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

Шевченківські читання проходять по деяких осередках українського поселення на американській землі від кількох років у час, коли українці відзначають Шевченківські роковини. Цього року ці читання дійшли й до Філядельфії. Це тим більше знаменно, що в цьому році українці відзначають 175-річчя з дня народження нашого Кобзаря. До Філядельфії прибули представники української літератури: літературний критик Іван Дзюба, історик і письменниця Раїса Іванченко, літературознавець Микола Жулинський і поет Ігор Римарук. Перший виступ гостей з України у Філядельфії відбувся в залі Українського Культурно-Освітнього Осередку. Гостей привітав голова Осередку д-р Олександер Черник. Першу половину програми вела д-р Лариса Онишкевич, яка представила доповідачів.

Першою виступила Раїса Іванченко. Вона закінчила історичний факультет Київського університету і працює доцентом катедри історії в тому ж університеті. Іванченко є автором історичних романів, в основі яких лежать події з давньої історії українського народу: „Клятва", „Гнів Перуна" і „Золоті стремена", а також книжок оповідань „Любити не просто" і „Не розминись із собою" та наукової монографії „Михайло Драгоманов". У своєму виступі Іванченко підкреслила значення Шевченкового слова як прапора для національного відродження. У Шевченковому слові постійно відчувається дух української нації, на спадщині Шевченка тримається наш національний дух. Саме тепер постала необхідність донести Шевченкове слово до широких мас, щоб відродити у цих масах почуття національної гордости, а тим самим змусити ці маси утримати українську мову і сприяти творенню української культури. Для цього треба використати нову хвилю демократизації, що проходить в СССР під гаслом „перебудови" і „гласности". Україна повинна використати оцей подув демократизації й відродити українську мову як державну. Для того створено в Україні Товариство української мови імени Шевченка.

Другим виступив поет Ігор Римарук, який працює в редакції журналу „Дніпро". Римарук видав збірки поезій „Висока вода" та „Упродовж снігопаду" і привіз першу збірку поезій Оксани Пахльовської (дочки Ліни Костенко) „Долина храмів". Ігор Римарук повідомив, що Шевченко мусить говорити на повний голос і саме тепер у видавництві „Дніпро", де він працює, виходить повний „Кобзар", в якому будуть і ті Кобзареві твори, що їх дотепер виключали чи фальшували. Як представник молодого літературного покоління, Римарук говорив, що тепер, відчувається, прийшла пора змін і надій, коли український нарід мусить знайти почуття гідности, повернення національної свідомости та виявити сильнішу ініціятиву організувати своє власне життя. Поет прочитав свій вірш „Перед автопортретом Шевченка зі свічкою", в якому заявляє, що йому, молодому поетові, світить ота маленька свічка з портрета Кобзаря.

Наступних двох доповідачів представив професор Мирослав Лабунька. Першим виступив Микола Жулинський. Микола Жулинський — це дитина війни: він народився 25-го серпня 1940 року в селі Новосілки на Волині. Війна розбила родину, його батько проживає нині у ЗСА. Власними силами він закінчив Київський університет та аспірантуру Інституту літератури імени Шевченка Академії Наук УРСР і працює заступником директора того ж Інституту. Він автор літературознавчих праць „Пафос життєствердження", „Людина як міра часу" і „Наближення" — огляд творчости дев'яти кращих прозаїків теперішньої України. Жулинський не перший раз в Америці: тепер він приїхав на дослідну роботу і працює над темою про творчість Винниченка. Він нагадав, як перед десяти роками, будучи у Ню Йорку, йому показали на вулиці Йосипа Гірняка, та він не мав тоді відваги підступити до геніяльного актора. Тепер він прибув до Філядельфії, щоб відвідати його могилу. Жулинський відповідальний у великій мірі за презентацію усіх тих письменників, які були знищені чи заборонені, а тепер поволі повертаються до українського читача. Це він автор статтей про Хвильового, Винниченка та інших раніше заборонених письменників. Він повідомив, що підготовляється видання 80-томної бібліотеки української літератури, як і антологія українських поетів. Вже вийшов перший том української літературної енциклопедії, в якій знайшли місце і письменники, які жили, чи живуть за кордоном, як Іван Багряний, Василь Барка, Віра Вовк і інші. Запляновна антологія поетів, які живуть за кордоном. Літературний процес один, він охоплює і тих письменників, які живуть і творять в Україні, і тих, які живуть в чужих країнах і творять для української культури.

Виступає Іван Дзюба

(Світлив Б. Одежинський)

Накінець виступив Іван Дзюба, ім'я якого широковідоме не тільки українцям на поселеннях, але й в широкому літературному світі. Це в 1972 році піднялася голосна хвиля в обороні Івана Дзюби у всьому світі, коли його переслідували й заарештували.

В першій книзі критичних нарисів „Звичайна людина чи міщанин" (1959) він засуджував графоманію, що розпаношилася в українській літературі, яку урядові чинники спихали на провінціональне загуміння. В той час Дзюба став речником „шестидесятників", підтримуючи свіжий голос таких поетів, як Вінграновський, Голобородько, Драч, Костенко та Симоненко. У працях про Сковороду і Білецького він вимагав студіювати українську літературу у зв'язку з західньоевропейською літературою. В той час він і написав працю „Інтернаціоналізм чи русифікація" (1965), де показав як режим відійшов від принципів національної політики, що її заплянував Ленін, і почав російщити Україну і нищити українську інтелігенцію. Цей твір Дзюби став широко поширюватися у самвидавних копіях і був надрукований на Заході в 1968 році та в перекладах на чужі мови. Тоді почалися переслідування Дзюби, а в 1972 році його заарештували і виключили зі Спілки письменників України. Роками він мусів жити в ізоляції. Книжка „Грані кристала" (1978) мала бути запереченням „Інтернаціоналізму і русифікації", що й дало основу наново прийняти його до Спілки письменників. Але це не повернуло критика Дзюбу в український літературний процес. Він написав кілька критичних літературознавчих праць, та всі вони на теми літератур інших народів. Лише з новим подувом від „перебудови" і „гласности" Дзюба почав писати на теми української літератури і ці праці друкує в літературних журналах і періодиках. Завдяки цій новій хвилі ми і маємо змогу вітати Івана Дзюбу на американській землі. Дзюба так і поставив питання, як дійшло до того стану, отієї трагічної ситуації, яка тепер і в українській літературі і в українській культурі і взагалі в житті українського народу. І він відповідає, що сталось це тому, що люди, які бачили, до чого котиться режимна політика, не мали можливости протестувати. Кожний протест спинювали урядові кола переслідуваннями і наклепами, кожний вільний голос заглушували ярликом націоналізму. Сьогодні, коли стало вільніше, інтелігенція, головно письменники, почали обороняти мову, а з нею і культуру українського народу. Чорнобильська катастрофа показала теж, що і з екологією не добре. В Україні є 40 відсотків всіх нуклеарних станцій СССР. Люди побачили, що їм треба вирішувати справи не тільки культури, але й екології, самого способу життя, бо інакше грозить заглада. Україна це суверенна республіка, вона визнана і в Об'єднаних Націях і має там своє представництво. Треба тільки, щоб проявила свою власну думку. Сам народ мусить визначувати свою долю і контролювати своє життя.

Треба більших зв'язків з іншими народами , треба зв'язків з українцями, які живуть в інших державах, на інших континентах. Все те, що створено українцями, не зважаючи на місце їх проживання, належить українській культурі. В Україні тепер твориться Український рух, що повинен бути виразником отих ідей, що їх по традиції Шевченка відроджує нова хвиля демократизації. Нам треба звертатися до Шевченка і треба зробити все, щоб ідеали Шевченка були живі. Все це треба і робиться обережно, бо є багато прихильників нової хвилі демократизації, але теж і багато їй протиставиться.

Після доповідей були запитання, що цікавило присутніх: як це так, що після 70 років існування УССР як незалежної держави в рамках федерального союзу, Україна докотилася до того стану, що їй загрожує загибель, загибель основного фактора її культурного життя — мови. У відповіді доповідачів присутні довідалися, що йде акція за повернення Василя Стуса українському читачеві і саме Микола Жулинський підготовив вже відповідну статтю для „Літературної України", що йде акція по охороні історичних пам'яток, що невияснене питання про приналежність Київської Русі тільки тому, що немає на факультеті історії в українських університетах, навіть у Києві, спеціяльної програми, що займалась би історією Київської Русі, а всі праці пишуть російські історики. Були і питання про дисидентів і про українські церкви.

Того ж самого дня в Українському Культурно-Освітньому Осередку у Філядельфії була відкрита малярська виставка мистців України. Кількадесят картин наших мистців показали нові форми вислову молодих мистців, і це теж доказ, що заходять зміни в мистецтві і дають мистцям змогу експериментувати, шукати нових форм вислову і нових тем. Виставку відкрила професор Рената Голод-Тритяк.

Місцевий щоденник „Філядельфія Інквайрер" прислав свого представника для інтерв'ю з Іваном Дзюбою. Наступного дня на сторінках цього щоденника була стаття про Івана Дзюбу і його думки про Україну і загально про модну тепер у світі „перебудову" і „гласність".

Наступного дня відбулась зустріч наших гостей з України зі студентами в найкращому у Філядельфії університеті, що носить назву університету Пенсильванії. Кількадесят студентів, головно українських, вислухали виступи кожного з чотирьох наших літературних діячів, що говорили більше про сучасну ситуацію в Україні та намагалися піднести українське культурне і взагалі загальне життя в Україні. Цікаві були питання, що їх ставили наші студенти вже і тим, що всі питання були поставлені українською мовою, і то правильною, що мусіло здивувати і самих доповідачів — це ж говорили молоді люди які не тільки виросли, але й народилися на чужині, та й вже в другому і третьому поколінні. Молодих цікавили проблеми молоді і вони почули, що й молодь в Україні шукає своїх нових виявів.

Третього дня відбулася велика зустріч зі студентами університету Ля Саль у Філядельфії (у Філядельфії є п'ять великих університетів, в кожному кількадесят тисяч студентів). Зустріч організувала група українських професорів, які викладають у цьому університеті: Леонід Рудницький, Мирослав Лабунька, Юрій Перфецький. Знову виступили всі чотири доповідачі, а їхні доповіді перекладав на англійську мову проф. Леонід Рудницький та проф. Юрій Перфецький. На залі було понад 200 студентів, зацікавлених проблемами Сходу Европи, а головно Україною. Це була нагода насвітлити проблему України як великої европейської нації.

Перебування українських культурних діячів з України у Філядельфії залишило глибоке враження у нашому місті. Шевченківські читання виявилися не тільки корисними, але й потрібними.

О.Т.

В. Білик переобраний головою Надгадсонської Округи УНСоюзу

Джерзі Сиrі, Н. Дж. — Представники відділів Українського Народного Союзу Джерзі Сиrі та Байонну, зібрані тут 16-го лютого ц.р. на річних зборах Округи, переобрали одноголосно Володимира Білика головою Окружного Комітету Відділів УНСоюзу. Разом з ним були вибрані до Окружної Управи Надгадсонської Округи Микола Шеремета та Мирон Сірий — заступники голови, Осип Зубрицький — секретар, Галина Гаврилюк — касир та Павлина Балутянська, Стелла Раєн і Анна Фріц — члени Контрольної комісії. Всім їм, які належали до попередньої Окружної Управи, висловлено признання за добре виконану працю в Окрузі.

Збори відкрив і ними проводив В. Білик, як предсідник, та Галина Гаврилюк, як секретарка. До почесної Президії запросив предсідник зборів головного секретаря УНС Володимира Сохана.

Після прочитання протоколу з попередніх зборів, що його написав секретар О. Зубрицький, та прийняття цього протоколу, приступлено до звітування членів Управи. В. Білик склав звіт голови Округи, в якому звернув увагу на малу участь представників відділів у зборах Округи, так попередніх загальних, як також в організаційних зборах. Докладніше розповів про свою участь у з'їзді

В. Білик

голів округ на Союзівці та про труднощі в організаційній праці, що її мають також інші Округи УНСоюзу. Вкінці він подякував всім членам Окружної Управи за співпрацю.

О. Зубрицький звітував коротко про свою працю в Управі, про участь в засіданнях та про списування протоколів з цих нарад та зборів. Він виправдався, що в останньому часі в наслідок недуги і смерти дружини не міг бути більше активним і також подякував усім за співпрацю. Касир Округи Г. Гаврилюк подала докладні цифри приходів і розходів Округи та закінчила свій звіт ствердженням стану каси Округи — 1,624.40 дол. Після вибору Окружної Управи предсідник подякував в імени всіх членів Управи за довір'я та попросив до слова головного секретаря В. Сохана.

В. Сохан розказав про працю УНСоюзу в його різних ділянках: забезпеченевій, фінансовій, видавничій, як також подав інформації про акції УНСоюзу в обороні української справи і допомогу УНСоюзу дисидентам в Україні та тим, які прибули до Америки. Він також поінформував учасників нарад про розбудову Союзівки, адміністрацію Української Будівлі в Джерзі Сиrі та працю вашінгтонського Бюра УНСоюзу. В імени Головного Екзекутивного Комітету В. Сохан склав подяку Окружній Управі за її працю та висловив признання організаторам нових членів М. Шереметі, секретареві 70-го Відділу, за приєднання 10 нових членів, В. Біликові (секретар Від. 170-го) — 7 членів, Стеллі Раєн (секретарка Від. 171) — 6 членів, Богданові Ясінському (секретар Від. 287-го) — 4 члени, Марії Савчак (секретарка Від. 25-го) — 2 члени та Володимирові Козакові (секретар Від. 213) за одного члена.

Збори закінчено обговоренням пляну праці Округи на 1989 рік, після чого учасники нарад ще довго при смачній перекусці, що її підготовили союзянки під проводом Г. Гаврилюк, вели розмови на теми союзового та громадського життя.

Доки терпітиме народ?

У цьому році, в третю річницю великої трагедії українського народу — нуклеарної катастрофи в Чорнобилі, українська громада Торонто, за ініціятивою молоді, згуртованої в Товаристві Української Студентської Молоді ім. М. Міхновського, та під патронатом відділу КУК в Торонто, влаштувала в середу, 26-го квітня, велику всенародну маніфестацію-протест проти винищування українського народу, на цей раз вже не голодом, а нуклеарними смертоносними промінями.

О год. 7-ій вечора біля православної катедри св. Володимира з участю Владики Ізидора Борецького і митрофорного протоієрея о. П. Бублика, представника владики-митрополита Василія та багатьох католицьких і православних священиків при співі мішаного катедрального хору під керівництвом Н. Олійника був відправлений Соборний Молебень за український многострадальний нарід, вимолюючи у Господа ласк хоронити його від усіх нещасть і дарувати йому і його церквам мир і свободу.

Многолітствієм українському народові закінчено Молебень, по якому з словом українською і англійською мовами виступив голова ТУСМ Мирон Галюк, який вказав на велику трагедію українського народу, а через неї і нещастя для сусідніх, а то й дальших країн Европи. Бож чорнобильська катастрофа — це не стихійне нещастя, а факт, створений владою та керований її спеціялістами. Він закликав Горбачова припинити будову нових нуклеарних станцій в Україні і геноцид українського народу. Закінчивши своє слово, він представив очевидця чорнобильських подій Людмилу Литовченко-Гірчак — учительку з Києва, яка розказала про події тих днів. Затаювання правди, ігноранція, байдужність московських бюрократів, що не звертали жодної уваги на життя дітей, жінок, чоловіків, обдурювали і заспокоювали, що „все в порядку", тоді коли дітей совєтських „вельможів" і самих себе хоронили та ховались, як щурі, по різних сховках. Коли атомові проміння нависли над Києвом, офіційний Київ Щербицького по наказу партії та уряду, для замилення ока маршував у параді 1-го травня на Хрещатику, щоб ще раз обманути світ. Тим разом не вдалося! Заговорив світ, бо Чорнобиль грозив і йому. Всім стало відомо, чому власне Москва будує свої дешевенькі атомні станці так густо в Україні. Промовець закликала всіляко допомагати українському народові у його боротьбі.

Виступи обох промовців з протестом проти поневолення України, її Церкви, народу, культури, ґеноциду, підтримали біля 2,000 учасників з Владикою і духовенством, чисельними провідниками українського суспільно-громадського життя, молоді і всіма учасниками.

Після цього учасники з національними прапорами організованим порядком пройшли вулицями Торонто до церкви св. Миколая, де знову Владика з духовенством під спів чоловічого хору „Бурлака" під диригентурою О. Хміля відправили Соборну Панахиду за жертви Чорнобиля. По могутньому „Вічная пам'ять" промовив Владика Ізидор і президент СКВУ Юрій Шимко. Оба промовці говорили про велику катастрофу України, її наслідки. Недуги різних форм рака стають щоденним явищем. Допомагаймо нашому народові тепер, протестуймо перед вільним світом за право України жити своїм власним життям, а не вмирати під промінням нуклеарних випадів ворога. Владика, зокрема, підкреслив становище наших там Церков та цілковиту їх русифікацію Російською Православною Церквою, та дальше переслідування Української Католицької і Української Православної Церков. Мусимо піднести голос нашого протесту у вільному світі з вимогою дати вільність нашим церквам і повернути їм загарбане майно — церкви, видавництва, духовні семінарії.

Спільним спонтанним, разом з хором вірні відспівали пісню-молитву „Боже великий, Творче всесильний". Українська спільнота Торонто належно відзначила цю велику трирічну трагедію нашого народу.

Екологічна катастрофа крок за кроком поширюється на українській землі, і знову постає питання: Як ще довго терпіти можуть люди такий нелюдський устрій і лад?

В. Дідюк

Земляцьке Об'єднання „Тернопільщина"

З глибоким сумом подаємо до відома, що в понеділок, 24-го квітня 1989 р. після важкої, довгої недуги відійшов у Вічність на 76-му році трудолюбивого життя член нашої Управи

св. п.

НЕСТОР СУМ

кол. службовець Подільського Союзу Кооператив, член багатьох Товариств, Установ, Організацій у Тернополі, б. член Управи „Рідна Школа" у Філядельфії, б. член філядельфійського Відділу Патріярхального Товариства, б. член Парафіяльної Ради церкви св. Архистр. Михаїла у Філядельфії, заст. голови Управи ЗОТ.

Залишив у печалі:
дружину — АННУ
дочки — ОКСАНУ з Родиною
і ЛІДУ
та дальшу Родину в Україні

Управа З. О. „Тернопільщина"

Балтимор вшанував Т. Шевченка

У неділю, 16-го квітня, українська громада Балтимору вшанувала пам'ять Тараса Шевченка у 175-річчя із дня його народження скромним, але теплим і гідним святом.

Святочна академія в честь Тараса Шевченка відбулася в залі Дому Української Молоді заходами Відділу УККА. Свято почалося відспіванням „Заповіту". Климентій Баб'як, голова Відділу УККА, відкрив свято словом, в якому зауважив, що в 175-річчя з дня народження нашого пророка та з огляду на вагомі події в Україні нам треба призадумуватися над тим, чи і як виконуємо заповіт Шевченка.

Святочну доповідь виголосив відомий громадський і політичний діяч Корнель Василик з Ню Йорку, член головної управи ООЧСУ і довголітній виховник молоді. У своїй доповіді він вказав на винятковість появи генія, цього небуденного сина України. У світі існує Боже Провидіння, твердив доповідач, і це Воно не дало пропасти українському народові, посилаючи йому в добу майже повного занику політичного і культурного життя поета з віщим розумом та з візією майбутнього. Тарас Шевченко в час, коли Україна „травою поросла і цвіллю зацвіла, а правда п'яною спала", вогненним словом пробудив свій народ та зрушив основи московської імперії. Доповідач зупинився також над феноменом культу Т. Шевченка між своїми і чужими. Навів він думки російського письменника Михаїла Алексеєва, який вважав Т. Шевченка „найвидатнішим завойовником" на нашій плянеті, непоборною зброєю якого було „незле, тихе слово", яким він завоював серця і уми мільйонів. Тому доповідачеві було прикро, що деякі наші українські науковці недавно попричіпали поетові незаслужені та кривдячі ярлики. Тарас Шевченко став для українців національним прапором, він живе у наших серцях і умах та вказує нам шлях до волі.

В мистецькій частині свята Левко Івашко з школи українознавства віддеклямував вірш Шевченка „До Основ'яненка". Не менше захоплювалися присутні і виступом солістки Віри Ганкевич-МекФітерс, яка при фортепіяновому супроводі Галини Попович виконала думку „Карі очі", „У перетику ходила" та „Рушничок" П. Майбороди. Свято закінчено відспіванням національного гимну.

В другій частині свята висвітлено відеострічку із частинами великого доброчинного концерту, який відбувся у Львові в 1988 році. Присутні почули і побачили уривки з цього концерту: увертюру М. Лисенка до опери „Тарас Бульба", А. Вахнянина „Шалійте, шалійте" і М. Лисенка „Вічний революціонер" у виконанні хору Львівського театру опери і балету ім. І. Франка під дириґентурою М. Колесси, „Баляду про Довбуша" у виконанні соліста С. Степана, старовинні українські народні пісні у виконанні тріо бадуристок, старинні думи, наспівані бандуристом О. Стаховим.

Найбільш зворушуючим, однак, був виступ капелі хлопчиків і юнаків „Дударик" зі Львова та на його фоні солістки Ніни Матвієнко.

Б.С.

Крайовий...

(Закінчення зі стор. 1)

мом та винесення цим оцінки цієї праці у формі резолюції. Крім того пленум застановиться над доцільністю дальшого тимчасового існування комітету для виконання окремих завдань, як видання Пропам'ятної Книги та інше.

Для інформації громади належить згадати, що після вашінґтонських святкувань комітет продовжував свою працю, полагоджуючи різні справи зв'язані з минулою працею — фінансові, організаційні, канцелярії та інше. Діловий Комітет відбув своє засідання 5-го листопада 1988 року у Філядельфії на якому були повніші звітування із тих відзначувань у Вашінґтоні та обговорення різних справ причетних до роботи комітету. Слідуюче засідання відбулося 4-го березня 1989 року, також у Філядельфії, на якому звітували голова Д.К. та голови комісій із своєї праці. Один із головних був повний і роздрібний фінансовий звіт Уляни Дячук, фінансового референта. У звітному часі від 8-го січня 1985 року до 2-го березня 1989 року всіх приходів було 416,301.09 дол., а всіх видатків в тому самому часі було 389,165.59 дол., отже в касі осталось 27,135.50 дол. Звітодавець пояснила, що 48 осіб-жертводавців зложили 16.5% всіх пожертв, а 41% пожертв прийшло від українських фінансових інституцій, між ними найбільша сума від УНСоюзу. Решта пожертв прийшло від багатьох інших осіб та організацій.

Найбільше видатків мали три концерти у Вашінґтоні — на суму 65,462.03 дол., канцелярія у Вашінґтоні (винайм приміщення, поштові оплати, друки, телефони, платні працівників) на суму 33,560.10 дол., акція „Писанка" — 18,884.83 дол. Комісія зв'язків з Урядом — 19,841.64 дол. та всі інші менші видатки.

На цьому самому засіданні був прочитаний звіт Контрольної комісії, який підписали Роман Барановський, Іван Винник і Володимир Сохан. Цей звіт точно збігається із звітом У. Дячук.

Тепер Діловий Комітет збирає й упорядковує документацію про святкування Тисячоліття в Америці. Це буде потрібне для виготовлення Пропам'ятної Книги і зложення цих матеріялів в архівах. На засіданні комітету у листопаді минулого року було вирішено видати таку книгу щоб залишити документ святкувань Тисячоліття для історії. Для здійснення цього проєкту комітет на цьому самому засіданні уповажнив голову Ділового Комітету д-ра Юрія Солтиса зайнятися організацією і роботою редакційної колеґії, взявши до уваги думки і побажання присутніх членів відносно особового складу редакційної колеґії. Згідно з цим рішенням, потвердженим засіданням у березні цього року, д-р Юрій Солтис попросив до редакційної колеґії таких осіб (в азбучному порядку): Юрій Базилевський, Андрій Білик, Вячеслав Вишневський, Уляна Дячук Осип Зінкевич, Василь Калинович, Надія Комарницька-МекКоннелл, Іван Скочиляс, Зенон Снилик, Юрій Солтис, Богдан Футей. Ю. Солтис скликає перше засідання цієї колеґії на суботу, 27-го травня в канцелярії Митрополичої палати УКЦ у Філядельфії. Важним у цей час є щоб всі місцеві комітети чи особи, які були їх членами, прислали до канцелярії комітету в Ню Йорку або до голови Ю. Солтиса різні матеріяли про відзначування Тисячоліття в їх містах для використання у Пропам'ятній Книзі. Досі 25 місцевих комітетів вже прислали свої документи, а вісім поінформували голову, що це незадовго зроблять. Всі громадяни повинні це зробити, щоб ця книга якнайповніше відображувала відзначування Тисячоліття Християнства в Америці для майбутніх поколінь.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

СК СУМ „Крила" Чикаго — „Словак" СК — 3:0
УАСТ „Леви" Чикаго — „Буллетс" СК — 2:0

Цими змаганнями, що відбулися в неділю, 16-го квітня ц.р., обидві наші дружини розпочали весняну рунду футбольного сезону. Сумівські „Крила" зустріли сильний клюб „Словакс", з яким виграли вислідом 3:0.

Реорганізовані „Леви" перемогли турецький клюб „Буллетс" „сухим" вислідом 2:0.

УАСТ „Леви" Чикаго — „Литовський" СК — 2:0
СК СУМ „Крила" — „Воканда" СК — 1:0

В других з черги змаганнях дружина „Леви" здобула замітну перемогу з минулорічним чемпіоном, литовським клюбом, знову вислідом 2:0.

Сумівські „Крила" в свою чергу виграли з клюбом „Воканда" 1:0.

В складі реорганізованої дружини „Леви" виступають: Я. Дахнівський, О. Дахнівський, Р. Ващур, Ю. Іваницький, П. Іваницький, Ю. Пітак, Й. Пітула, Й. Осціхович, М. Ляйш, Т. Скот, В. Парісі, В. Немескі. Десять футболістів нашої дружини, що її реорганізував Яро Дахнівський, — це 19-20 річні юнаки.

Нова управа УАСТ „Леви" Чикаґо

Звичайні річні загальні збори УАСТ „Леви", відбулися в неділю, 2-го квітня ц.р. Після вислухання звітів, уділення абсолюторії уступаючій управі, збори вибрали нову управу на біжучий діловий рік в такому складі: П. Стецько — голова, М. Панчишин — секретар, Р. Припхан — скарбник, М. Мартинович — референт спорту, М. Дахнівський — провідник І-ої футбольної дружини, Я. Дахнівський — тренер, І. Лоско — провідник дружини „олдбоїв", І. Дяченко — менаджер домівки.

В часі Зборів наспіло повідомлення, що довголітній секретар УАСТ „Леви" д-р М. Панчишин став вибраний до Іллинойської футбольної палати слави. Ґратулюємо!

Мирон Дахнівський

УСК Ню Йорк — „Сільвер Лейк" СК — 1:1

В чергових футбольних змаганнях за чемпіонат ІІІ-ої дивізії Космополітальної Ліги, що відбулися в неділю, 30-го квітня ц.р., перша дружина УСК закінчила ремісовим вислідом 1:1. До перерви, не зважаючи на можливості нашої дружини, вислід залишився 0:0. Після перерви дружина УСК тримала ініціятиву, завдяки якій Коваленко з гарної акції свого нападу здобув ведення 1:0 В дальшому ході гри наші футболісти створили декілька критичних ситуацій під воротами суперників, одначе піднести вислід не зуміли. В кінцевій фазі тієї зустрічі гості провели швидку контратаку яку завершили ґолем і цим самим врятували одну точку. В передзмагу ІІ-га дружини УСК ремісувала з резервою „Сільвер Лейк" ідентичним вислідом 1:1. Єдиного ґоля для нашої дружини здобув Брендон.

С.К.

УСО „Тризуб" Філядельфія — „Факс Чейс" СК — 1:2
УСО „Тризуб" Філядельфія — Джермен — Ґанґеріянс — 1:4

В неділю, 23-го квітня ц.р. відбулася чергова рунда ігор за чемпіонат „Мейжор Дивізії" Пенсильвинійської Футбольної Ліги. Перша дружина „Тризуба" зустріла свого незручного суперника, клюб „Факс Чейс", з яким зазнала поразки вислідом 1:2. До перерви наші футболісти вели 1:0, що його здобув з краного стрілу Ю. Клос. Після перерви дружина „Тризуба" мала за союзника сильний вітер і не зважаючи на цю обставину, знизила темпо гри, завдяки чому суперники перейняли ініціятиву, у висліді якої в 70-ій вхилині вирівняли 1:1, а в 87-ій хвилині стрілили переможнього ґоля зустрічі. У змаганнях в неділю, 30-го квітня, що відбулися на „Тризубівці", домінували гості, які остаточно перемогли вислідом 4:1. До перерви вислід був 1:1. Цього єдиного ґоля для „Тризуба" здобув Санторо. Після перерви гості на початку здобули ведення 2:1, в 71-ій хвилині 3:1 і в кінцевій фазі гри 4:1. Перед тим зазнав контузії наш воротар і його був змушений заступити резервовий.

Після цих поразок „Тризуб" займає в показнику табелі ігор сьоме місце на усіх дев'яти і має ще відбути чотири змагання перед закінченням цьогорічного сезону.

Я.К.

УСВТ „Ч. Січ" — „Краковія" СК — 0:5

Вдруге за порядком І-ша дружина „Ч. Січі" зазнала такої високої поразки, цим разом в змаганнях на виїзді з польським клюбом „Краковія", що відбулися в неділю, 30-го квітня. Після відходу кількох чільних футболістів до професійних клюбів наша дружина переходить кризу та реорганізацію складу, що досить дошкульно відбивається на рівні гри. Цим разом додатково бракувало багатьох чільних футболістів: М. Торія, якому помер батько, Д. Ромія, Б. Куцини, Т. Іґана та С. Джонса, які через різні перешкоди не змогли взяти участи в цих змагання.

„Краковія" в сильному складі, в якому вповні виступають новоприбулі футболісти з Польщі, є одним з кандидатів на чемпіона І-ої дивізії Ґарден Стейт Ліґи. В цій зустрічі господарі володіли ініціятивною і вже до перерви вели 2:0. Після перерви „Січовики" здобули ґоля, але суддя його не признав. В дальшому ході гри напад „Ч. Січі" ще двократно створив добрі нагоди до здобуття ґолів, але Рауш і Наполі перестрілили поперечку воріт „Краковії". В свою чергу господарі з карного на початку піднесли вислід до 3:0 і до закінчення зустрічі встановили вислід 5:0. Склад „Ч. Січі" в цих змаганнях: Т. Науменко, В. Науменко, І. Борук, Ф. Наполі, Брієнза, Дж. Наполі, Я. Твардовський, Г. Сергіїв, Т. Рауш, М. Дворський, А. Мелет, М. Хамуляк.

(от)

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

Що далі?...

(Закінчення зі стор. 2)

злочин. На жаль, за час окупації нас так залякали, що ми навіть у родинному колі уникаємо розмов про долю України. Дарма, що доля нації безпосередньо відбивається на долі кожного з нас. Страх цієї теми став постійним складником народного українського мислення, що ще більше роз'єднувало народ і робило його безборонною жертвою імперіялістичної, антиукраїнської політики.

З початком перебудови та гаслом переходу до нового мислення закорінений страх, очевидячки, скоро розвіється і поступиться тверезому поглядові на націю, її долю та право під сонцем.

А право Україна має! І нічого злочинного в ідеї створення незалежної держави немає. Із заміною свавільних, диктаторських методів управління суспільством на методи управління за допомогою законів, із переходом до правової держави, ми відкриваємо, як реальне право статтю 72-гу конституції Союзу ССР, що проголошує: „За кожною союзною республікою зберігається право вільного виходу із Союзу ССР".

Старі римляни казали: „Хто користується своїм правом, нічиїх прав не порушує". Закон дає Україні право виходу зі складу Союзу ССР. Використання Україною цього права не порушує права жодної іншої союзної республіки. Їх їхнього боку немає законних підстав чинити перепони Україні до виходу з Союзу. Якщо конституція проголошує це право, то використання його є нормальним правовим процесом. Це, між іншим, означає, що ми не є екстремістами. Навпаки. Для безболісного і найсправедливішого розв'язання складних проблем, що виникають з відокремлення України, доцільно буде пропонувати створення погоджувальної комісії з повноважених представників уряду України, Московщини та інших 13 союзних республік.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

АННА МИЦЬ, член УНС Відділу 327-го Т-ва „Запорозька Січ" в Гемпстеді, Н.Й. померла 10-го квітня 1989 року на 95-му році життя. Нар. 1894 року в селі Дички, повіт Рогатин, Україна. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку синів Волтера і Геррі, 4-ох внуків і 4-ох правнуків. Похорон відбувся 12-го квітня 1989 року на цвинтарі Кальварія Вудсайд, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Зеновія Зарицька, секр.

СТЕФАН БУЛАКОВСЬКИЙ, член УНС Відд. 75-го Т-ва „Запорозька Січ" у Дітройті, Миш. помер 21-го квітня 1989 року на 85-му році життя. Нар. 21-го листопада 1903 року в Тернополі, Україна. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку дружину Марію і брата Михайла. Похорон відбувся на цвинтарі св. Ядвиги в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Павло Павлик, секр.

ВАСИЛЬ НАБРІЖНИЙ, член УНС Відд. 256-го ім. св. Івана Хрестителя в Рівергед, Н.Й. помер 20-го березня 1989 року на 58-му році життя. Нар. 16-го травня 1930 року в Беттінг Шоллов, Ню Йорк. Членом УНС став 1963 року. Залишив у смутку дружину Антонетту, дочок Рей Енні, Констанс, Діяну, сина Вілліяма і троє внуків. Похорон відбувся 23-го березня 1989 року на цвинтарі св. Івана в Рівергед, Н.Й.

Вічна Йому Пам'ять!

К. М. Безкоровайний, секр.

СТЕПАН БІЛИК член УНС Відд. 288-го ім. св. Димитрія в Бетлегемі, Па. помер 2-го квітня 1989 року на 68-му році життя. Нар. 23-го жовтня 1920 року в Нортгемптоні, Па. Членом УНС став 1966 року. Залишив у смутку сина Данила, дочку Ненсі і сестру Ольгу. Похорон відбувся 4-го квітня 1989 року на цвинтарі „Спасителя" в Бетлегемі, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Дмитро Мучастий, секр.

ГЕЛЕН М. РОДЖЕРС, член УНС Відд. 171-го ім. Лесі Українки в Джерзі Ситі, Н. Дж. померла 2-го квітня 1989 року на 65-му році життя. Нар. 10-го квітня 1923 року в Албіон, Па. Членом УНС стала 1940 році. Залишила у смутку: Рандалл, Джойс Енн Шерман, Джудіт Мей Пітер, Роналд Ерл Роджерс, Еліс Янковскі, Ірену Кінн, Мері Еллін Куніфер, Вілліям Д. Марсінковський. Похорон відбувся 5-го квітня 1989 року на „Говп Семетері" в Албіоні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

С. Расн, секр.